

Lausunto työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle Hallituksen esityksestä eduskunnalle yhdenvertaisuus- ja tasa-arvoelimiä koskevien direktiivien täytäntöönpanoa koskevaksi lainsäädännöksi (HE 45/2026 vp.)

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta on pyytänyt sosiaali- ja terveysministeriöltä asiantuntijalausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle yhdenvertaisuus- ja tasa-arvoelimiä koskevien direktiivien täytäntöönpanoa koskevaksi lainsäädännöksi.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi yhdenvertaisuusvaltuutetusta annettua lakia (1326/2014), tasa-arvovaltuutetusta annettua lakia (1328/2014), yhdenvertaisuuslakia (1325/2014), naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annettua lakia (jäljempänä tasa-arvolaki, 609/1986) sekä yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnasta annettua lakia (1327/2014). Ehdotetuilla muutoksilla pantaisiin täytäntöön yhdenvertaisuus- ja tasa-arvoelimiä koskevat direktiivit, joiden tavoitteena on luoda jäsenvaltioiden yhdenvertaisuus- ja tasa-arvoelimille aiempaa vahvemmat puitteet yhdenvertaisen kohtelun ja yhtäläisten mahdollisuuksien edistämiseksi ja syrjinnän torjumiseksi. Direktiiveillä on vahvistettu yhdenvertaisuus- ja tasa-arvoelinten toimintaa koskevat vähimmäisvaatimukset.

Alla esitetyt kommentit koskevat nimenomaisesti tasa-arvolakia koskevia muutoksia.

Esitettävät muutokset

Esityksessä esitetään muutettavaksi tasa-arvolain 12 §:ää ja laista aiemmin (1329/2014) kumotun 22 §:n tilalle ehdotetaan uutta 22 §:ää.

Tasa-arvolain 12 §:ssä säädetään hyvitystä koskevan vaatimuksen tekemisestä tuomioistuimeen. Pykälän 2 momentin mukaan tasa-arvolain 11 §:n mukaista hyvitystä on vaadittava käräjäoikeudessa kahden vuoden kuluessa syrjinnän kiellon rikkomisesta. Työhönottotilanteissa kanne on nostettava vuoden kuluessa syrjinnän kiellon rikkomisesta. Pykälään ehdotetaan nyt lisättäväksi uusi 4 momentti, jonka mukaan hyvityskanteen määräajan kulumisen keskeytyisi tasa-arvovaltuutetun johdolla käytävän sovintomenettelyn ajaksi. Säännös liittyy yhdenvertaisuus- ja tasa-arvoelimestä annettujen direktiivien täytäntöönpanoon. Direktiivien 7 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että syrjintäasian vanhentumisaika on riittävän pitkä, jotta riidan osapuolille voidaan taata mahdollisuus saattaa asiansa tuomioistuimen käsiteltäväksi myös vaihtoehtoisen riidanratkaisun jälkeen.

Tasa-arvolaista aiemmin (1329/2014) kumotun 22 §:n tilalle ehdotetaan uutta 22 §:ää, jossa tuomioistuimelle säädettäisiin velvollisuus antaa tasa-arvovaltuutetulle mahdollisuus tulla kuulluksi tuomioistuimen käsiteltävänä olevassa, tasa-arvolakia koskevassa asiassa. Säännöksellä pantaisiin täytäntöön yhdenvertaisuus- ja tasa-arvoelimestä annettujen direktiivien 10 artiklan 2 kohta, jonka mukaan yhdenvertaisuus- ja tasa-arvoelimillä tulee olla oikeus esittää huomioita tuomioistuimelle kansallisen lainsäädännön ja käytännön mukaisesti. Direktiivien johdantokappaleiden (31, 32) mukaan yhdenvertaisuus- ja tasa-arvoelin voisi esittää huomionsa tuomioistuimelle esimerkiksi antamalla asiantuntijalausuntoja.

Valmistelu

Oikeusministeriö on valmistellut muutokset yhdenvertaisuusvaltuutetusta annettuun lakiin, tasa-arvovaltuutetusta annettuun lakiin, yhdenvertaisuuslakiin, tasa-arvolakiin sekä yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnasta annettuun lakiin.

Valmistelu on tehty virkatyönä ja sosiaali- ja terveysministeriö on osallistunut valmisteluun.

Työ- ja tasa-arvo-osasto
hallitussihteeri Jutta Kaskimäki

VN/1982/2026
VN/1982/2026-STM-7

Lopuksi

Nyt täytäntöön pantavien direktiivien tarkoituksena luoda jäsenvaltioiden yhdenvertaisuus- ja tasa-arvoelimille aiempaa vahvemmat puitteet yhdenvertaisen kohtelun ja yhtäläisten mahdollisuuksien edistämiseksi ja syrjinnän torjumiseksi.

Tasa-arvolain mukaisissa syrjintäasioissa syrjinnän uhrin oikeussuojaa parantaisi se, että tuomioistuimen tulisi varata tasa-arvovaltuutetulle mahdollisuus tulla kuulluksi tasa-arvolain soveltamista koskevassa asiassa sekä se, että hyvityskanteen nostamisen määräajan kulumisen keskeytyisi sovintomenettelyn ajaksi. Hyvityskanteen määräajan kulumisen keskeyttäminen siksi ajaksi, kun asiassa yritetään valtuutetun johdolla saavuttaa sovinto, saattaa lisätä syrjinnän uhrien halukkuutta sovintomenettelyyn valtuutetun johdolla, kun pelkona ei enää olisi kanteen määräajan kulumisen loppuun sovintoneuvottelujen aikana.

Sosiaali- ja terveysministeriö pitää esityksessä ehdotettuja tasa-arvolain muutoksia kannatettavina.